

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ SLAVYAN UNİVERSİTETİ

BEYNƏLXALQ MÜNASİBƏTLƏR VƏ REGIONŞÜNASLIQ FAKÜLTƏSİ

*Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının
100 illiyinə həsr olunmuş*

“AZƏRBAYCAN MÜASİR BEYNƏLXALQ MÜNASİBƏTLƏR SİSTEMİNDƏ”

mövzusunda tələbə və magistrantların
Respublika Elmi-praktik Konfransının

MATERİALLARI

Bakı, 27 aprel 2018-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

BAKI SLAVYAN UNİVERSİTETİ

BEYNƏLXALQ MÜNASİBƏTLƏR VƏ REGIONŞÜNASLIQ FAKÜLTƏSİ

**Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının
100 illiyinə həsr olunmuş**

**“AZƏRBAYCAN MÜASİR BEYNƏLXALQ
MÜNASİBƏTLƏR SİSTEMİNDƏ”**

mövzusunda

**tələbə və magistrantların
Respublika Elmi-praktik Konfransının**

MATERİALLARI

27 aprel 2018-ci il

BAKI – 2018

Təşkilat komitəsi:

Sədr:

prof. Nurlana Əliyeva – BSU-nun rektoru

Sədr müavinləri:

prof. Rafiq Novruzov – BSU-nun Elmi işlər üzrə prorektoru
Aygün Mahmudova – BSU Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri

Üzvlər:

dos. Şirinbəy Əliyev

BSU-nun Beynəlxalq münasibətlər
və regionşünaslıq fakültəsinin dekanı

prof. Cahangir Məmmədov

Azərbaycan tarixi və ictimai elmlər kafedrasının müdiri

prof. Habil Məmmədov

Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının müdiri

prof. Elçin Mehrəliyev

Slavyan filologiyası kafedrasının müdiri

dos. Əsgər Əhməd

Diplomatiya və xarici siyasət kafedrasının müdiri

dos. Hacı Rauf

Azərbaycan multikulturalizmi kafedrasının müdiri

dos. Günay Babayeva

Xarici dillər kafedrasının müdiri

Sevil Bağirova

Beynəlxalq münasibətlər və regionşünaslıq fakültəsinin
dekan müavini

Lalə Mikayılzadə

Beynəlxalq münasibətlər və regionşünaslıq fakültəsinin
dekan müavini

Mahirə Əzizova

Diplomatiya və xarici siyasət kafedrasının müəllimi

Suqra Miralayeva

Beynəlxalq münasibətlər və regionşünaslıq fakültəsi üzrə
Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri

Seyidnisə Mənafova

Magistratura şöbəsi üzrə Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri

Konfransın işçi dilləri:

Azərbaycan, rus, ingilis

Buraxılışa məsul:

BSU-nun Beynəlxalq münasibətlər və regionşünaslıq
fakültəsinin dekanı **dos. Şirinbəy Əliyev**

NOAM ÇOMSKININ DİLÇİLİK ÜZRƏ ARAŞDIRMALARI

Kərimova Valida

Xəzər Universiteti

Elmi rəhbər: prof. F. Veysəlli

Dil bilginin, məlumatın ötürülməsi ehtiyacından yaranmışdır desək yanlışdır. Odur ki, dil biliyin, təcrübənin səsli və sözlü təzahürüdür deyə bilərik (müəllif). Lakin bu heç də o demək deyildir ki, dil təcrübənin nəticəsi olaraq meydana gəlmişdir. Bir çox dilçi alimlərin xüsusən də Noam Çomskinin fikrincə dil bir qabiliyyət kimi anadangəlmədir və təfəkkürlə paralel inkişaf edir. N. Çomskinin dilçilik nəzəriyyəsinin mahiyyəti sistemli təhlil olunaraq müasir dilçilik üçün bir sıra mühüm elmi ümumiləşdirmələrin aparılmasına səbəb olmuşdur. Dilçilik sahəsində böyük əks-sədaya səbəb olmuş bu alimin ideyaları dilçilik elmində əvəzsiz yer tutmaqdadır. Həmçinin dünya dilçiliyində dönüş yaratmış bu görkəmli şəxsiyyəti Azərbaycan dilçilik aləmində daha da yaxından tanımaq müəllifin vəzifələrindən biridir. Bu tədqiqat işi Azərbaycan dilçiliyində "Çomski təliminin" əsl mahiyyətinin açılmasında müəyyən rol oynayacaqdır. Bu cəhətdən təqdim edilən tezis böyük nəzəri əhəmiyyət kəsb edir. Beləliklə, N. Çomskinin dilçilik görüşləri araşdırılaraq alınan ideyalar vahid konsepsiya şəklində sistemləşdirilərək tədqiqatın predmetini təşkil etməkdədir.

XVII əsr dilçiliyinin güclü inkişaf etdiyi dövrlərdən biridir. N. Çomskini sələflərindən fərqləndirən bir mühüm məqam vardır. O, hesab edir ki, dilin empirik tədqiqi təfəkkürün və ümumi məntiqin öyrənilməsinə daha çox xeyir verə bilər, nəinki əksinə. Alimin fikrincə, dil bütövlükdə geniş mənada insan və heyvan ünsiyyətlərini əhatə edir. Dilçiliyin əsas vəzifələrindən biri onun əsas obyekt olan sözlü (verbal) ünsiyyəti açıb göstərməkdir. Dilçilik adətən dil haqqında elm kimi müəyyənləşdirilir. O, dili təbii fenomen olaraq qəbul edir (Veysəlli F., 2007). Dilçilik ilk növbədə "Dil nədir?" sualına cavab verir. Bu zaman iki cəhət fərqləndirilməlidir: 1) ümumi insan fəaliyyətinin nəticəsi olan dil; 2) konkret tarixi, sosial və coğrafi şəraitdə formalaşmış dil. Dil bizim hər birimizin həyatında mühüm rol oynayır (Veysəlli F., 2007). İnkişafımız, iqtisadiyyatımız, ailədə, cəmiyyətdə, siyasi, elmi və ümumiyyətlə, gündəlik fəaliyyətimiz dillə bağlıdır, dildə keçir. Yəni dil onun üçün obyekt yox, öz ünsiyyət tələbatını ödəmək üçün alətdir. Müəllif onu da əlavə edir ki, dilçilik başqa elm sahələrindən asılı olmayan müstəqil bir elmdir və onun tədqiqat obyektini ünsiyyət, ifadə və təsir vasitəsi kimi mövcud olan və öz daxili qanunları əsasında inkişaf edən dildir. Dil işarələr sistemidir. Bu sistemin bütün elementləri bir-biri ilə sıx əlaqədədir. Dil ayrı-ayrı yaruslardan təşkil edilmiş, aşağıdan yuxarıya tabelilik əsasında qaydaya salınmış bir bütövdən ibarətdir (Əfəndizadə Ə., 1989). Son dövrlərin araşdırmalarına dayanaraq deyə bilərik ki, dünyada bütün canlılardan yalnız insanlar anadangəlmə dil sərəştəsinə malikdirlər. Bu "innate idea" orta əsrlərdə çox hallanırdı. Ancaq məşhur dilçi N. Çomskiyə görə, ünsiyyətdə iştirak edən hər iki tərəf ideal dil daşıyıcılarıdır və onların hər ikisində dil bilgisi və dil sərəştəsi (competence) olmalıdır ki, onlar istənilən yerdə və məqamda bir-birilə ünsiyyətə girə bilsinlər.

Amerikan dilçisi, filosofu və ictimai xadimi Noam Avram Çomskinin həyatına baxıldığı zaman onun dilçiliyə yeni düşüncə tərzini gətirdiyi açıq-aydın görülməkdədir. N. Çomskinin ilk əsərlərindən biri 1953-cü ildə çap olunmuş "Sintaktik təhlilin aspektləri" adlı məqalədir. O vaxtdan bu günə qədər sintaksis onun əsas maraq dairəsində olmuşdur. Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, N. Çomskinin həm linqvistik, həm də fəlsəfi görüşlərini əsasını dil məfhumu təşkil edir. N. Çomskinin dilçilik tarixində əsas xidməti dilin qavranılması məsələsinə münasibəti tamamilə dəyişməsidir. N. Çomskinin sayəsində insanların anadangəlmə dil sərəştəsinə malik olma ideyası son dövrlərdə tamamilə qəbul edilən bir konsepsiyaya çevrildi. İnsanlar qədər canlıların heç bir növü tez bir zamanda dil öyrənə bilmir. Bütövlükdə, dilin mahiyyəti həmişə dilçi və filosofları dərindən düşündürmüşdür. Odur ki, hər bir alim dil haqqında öz mülahizələrini qabartmağa çalışmışdır. Bu səbəbdən də, dilin hamı tərəfindən qəbul olunmuş tərifinə rast gəlmək çətindir. Dillə məşğul olan alimlərin hərəsi dilin bir aspektini qabarıq olaraq şərh edir. Emosional və kommunikativ funksiya bütöv dilə aiddir, çünki onlar dilin harada, hansı məqamda işlənməsindən asılı olmayaraq özünü həmişə biruzə verir. N. Çomski dil daşıyıcısının dil bilgisini – *kompetensiya*, bu bilgilərin konkret situasiyada istifadə olunmasını isə *performans*

hesab edir (Veysəlli F., 2011). N.Çomski kompetensiya və performans anlayışlarının geniş təhlilini "Aspects", "Rules and Representations" və "Knowledge of Language" əsərlərində vermişdir. Bu anlayışlar onun dilə fəlsəfi münasibətinin təcəssümüdür. Dilin fəlsəfəsinə dair tədqiqatların müəllifləri arasında F.Bekon, C.Lokk və Q.V.Laybnisin də adları xüsusi qeyd olunmalıdır. Burada müəllif onu da əlavə edir ki, N.Çomskinin də dillə bağlı "fərdi" anlayışı həmişə mühüm əhəmiyyət kəsb etmişdir. Bu, ümumən Amerika dilçiliyi üçün xarakterik olan bir xüsusiyyətdir.

Bugünkü dünyada isə xalqların qarşılıqlı münasibətlərində təbii dil ən müxtəlif formalarda mühüm ünsiyyət vasitəsi kimi çıxış edir. Rəsmi danışıqlardan tutmuş, fərdlərarası ünsiyyətə qədər insan fəaliyyətinin bütün sahələrində daha çox yazılı formada reallaşan ünsiyyət vasitəsi kimi dil aparıcı silah rolunda çıxış edir. Dili hakim olan xalq eqoist olur, özünü əlçatmaz zirvədə hesab edir. Alman alimi Y.Trabant buna münasibətini bu cür bildirmişdir: "...İngilislər və amerikalılar, bir qayda olaraq, lazım bilmirlər ki, xarici dillərdə əsər oxusunlar, heç onlar həmin əsərləri tərcümə etdirməyə böyük həvəs göstərmirlər...". Y.Trabantın fikirlərini alman alimi "Mitridat cənnətdə - dil düşüncəsinin kiçik hekayələri" adlı əsərində yazıb (Trabant, 2005). Bu baxımdan ana dilimizin inkişafı, dünya dilləri sırasında öz layiqli yerini tapması məsələsi hamımızı xüsusən də, dilçilik elmi ilə məşğul olan mütəxəssisləri ciddi şəkildə narahat etməlidir. Doğma Azərbaycan dilimiz haqqında deyə bilərik ki, bu keşmə-keçidli dünyada öz yerini qorunmalıdır. Bütün dünya dillərində olduğu kimi, qloballaşma təhlükəsi bizim də dilimizin başının üstünü kəşmişdir. Bu təhlükədən qurtulmaq üçün xalqımız durmadan mübarizə aparmalı, dilimizi yad təsirlərdən qorunmalıdır. Ölkə daxilində xalqın köməyi ilə dilimizi qoruyub saxlaya bilərik. Bu işdə ziyalılarımızın, yazarlarımızın, siyasi xadimlərimizin, əsasən də gənclərimizin üzərinə böyük yük düşür.

Son olaraq müəllif bu nəticəyə gəlmişdir ki, N.Çomski birmənalı şəkildə dilçilik elminin həddlərini genişləndirmiş onu riyaziyyat, fizika, psixologiya və s. kimi elm sahələrinin səviyyəsinə qaldıra bilmiş və alimin alt və üst strukturlar, kompetensiya və performans, dilin yaradıcı və ana-dangəlmə olması baxımından araşdırılmasına marağın artmasına gətirib çıxarmışdır. Bütün bu ideyalar dillə şüuru birgə öyrənən psixolinqvistikanın sürətlə inkişaf etməsinə səbəb olmuşdur.

AZƏRBAYCAN VƏ İNGİLİS DİLLƏRİNDƏ OLAN AFORİZMLƏRİN TƏRCÜMƏ PROBLEMLƏRİ

*Yusubova Ayişə
Bakı Slavyan Universiteti
Elmi rəhbər: F.Vəliyeva*

Aforizmlər iki cür olur. Bir qisim aforizmlər fikirlərdən nəticə kimi hasil olur. Başqa bir qisim isə fikrin hələ açılmamış, şaxələnməmiş ilkin variantıdır. O açıla-açıla gedir, böyük fəlsəfi sistemlər yaranır. Və böyük fəlsəfələr insana qayıtmaq üçün yenidən hansı isə aforizmlərdə konsentrasiya olunur. Kantın fikrinə görə, aforizm, hikmət ancaq o zaman həqiqəti daha yüksək səviyyədə ifadə edə bilir ki, elmi kontekstə salınmış olsun: "Elmsiz müdriklik (hikmət) kamilliyin ancaq kölgəsidir". Belə ki, fikirlər zəncirindən qoparılmış ayrıca bir halqa özlüyündə nə qədər dəyərli olsa da, həra getdiyini bilmir, istiqamətdən, yöndən məhrumdur. Ona görə də müdrik fikirlər bir neçə səmtə yozula bilər. Onları düzgün yozma bilmək və yerində işlədə bilmək üçün adamın özündən müdriklik tələb olunur. Necə deyərlər, gərək xəmirin hikmətlə yoğrulmuş olsun. Bu isə ancaq o zaman mümkündür ki, adamın dil açdığı dilin özü də hikmətli olsun.

Müxtəlif sistemli dillərdə aforizmlərin nəzəri-tipoloji tədqiqi mütəxəssislərə onların aktual tərcümə problemlərinin tənzimlənməsi üzrə əsaslı nəticələr əldə etmək imkanı verir. Aforizmlər qrupu və onların tərcümə modelinin müəyyənləşdirilməsi üçün cümlənin kvintessentiv parametrlərinin (fonetik-morfoloji, qrammatik-sintaktik, məntiqi-semantik və s.) sistem halında öyrənilməsi nə qədər vacibdirsə, bütöv cümlənin frazeoloji vahidə (və ya leksikoqrafik ifadəyə) çevrilməsi hadisəsinin paralel linqvistik cərəyanlarla (tərcüməşünaslıq, mətnşünaslıq, tərcümə dilçiliyi, mətn dilçiliyi və s.) qarşılıqlı əlaqədə tədqiq edilməsi bir o qədər zəruridir.

MÜNDƏRİCAT

I BÖLMƏ

AZƏRBAYCANIN BEYNƏLXALQ MÜNƏSİBƏTLƏR TARİXİNDƏ AXC

Afət Etibarqızı	9 İyul 1919-cu il – Diplomatıya günü	3
Gülyar Şirinova	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin beynəlxalq əlaqələri	4
Aidə Cəfərova	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin milli ordu quruculuğu	6
Ləman Salamova	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti və təhsil	8
Elçin Nağıyev	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Azərbaycan tarixində yeri və əhəmiyyəti	9
Bahar Ağayeva	Azərbaycan siyasi mühacirət tarixində Polşa (XX əsrin 20-30-cu illəri)	10
Laləzar Hüseynova	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə mədəniyyətin intibahi	11
Kəmalə Hacıyeva	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin gəncəli tələbələri	12
Türkan Məmmədli	Beynəlxalq arenada AXC-nin qazandığı uğurlar	13
Nərmən Kərimova	AXC və İran münəsbətləri	15
Elman Qarayev	Dövlət quruculuğu. Azərbaycan parlamenti	17
Sənən Talıbov	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranma tarixi	18
Теймур Теймуров	АДР – первая парламентская республика на мусульманском востоке	19
İlahə Yusifli	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xarici siyasətinə qısa baxış	21
Emin Rzazadə	Əlimərdan bəy Topçubaşovun parlamentlə əlaqəsi	22
Məzahir Cavadzadə	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyəti	24
İlahə İsgəndərova	Azərbaycan nümayəndələrinin Paris Sülh Konfransı	26
Səyyad Sultanov	Milli diplomatiyanın inkişafında AXC-nin rolu	27
Tural Hüseynzadə	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti və Osmanlı İmperiyası əlaqələrində Bakının azad olunması	29
Zərifə Axundova	Fətəli xan Xoyskinin diplomatik portreti	30
Həzər xanovna Ülvüyye	Fətəli xan xoyskinin siyasi portreti	31

II BÖLMƏ

YENİ DÜNYA NİZAMİ: XXI ƏSRİN ÇAĞIRIŞLARI

Dünya Abbasova	Rusiya təhsil sistemi	33
Дильбар Алиева	О роли перевода в становлении международных отношений	34
Məhəmmədəli Bəşirli	Beynəlxalq valyuta bazarında mərkəzi bankın pul-kredit siyasətinin bəzi məsələləri	35
Самира Достиева	Миграционная политика Европы на примере Польши	37
Nuranə Hüseynova	Yeni dünya nizamının xarakterik xüsusiyyətləri	38
Zəhra İmanova	Müstəqil dövlətdə kosmik sənayenin əhəmiyyəti	40
Наиля Асадова	Резолюции ООН по статусу Иерусалима	41
Сабина Гафарова	Применение силы в международном праве	42

Sabrina Ramazanova	Depressiya və suisid	43
Ульвия Юсифова	Азербайджан и ООН: механизм сотрудничества в сфере прав человека	44
Aysel Murad	Regional təhlükəsizliyin təmin edilməsində Afrin əməliyyatının önəmi	46
Nərmən Ağamirzəyeva	Yeni dünya nizamının formalaşması ilə bağlı nəzəriyyələr	47
Мехриджемал Гулиева	VII Азербайджано-Российский межрегиональный форум: значение и основные итоги	48
Сабина Азизова	Роль средств массовой информации в международных отношениях	50
İlham Nəcəzadə	Azərbaycan - müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində	52
Sonaxanım Cahangirova	Rusiya Federasiyasının Cənubi Qafqaz regionu üzrə hərbi diplomatiyasının bəzi aspektləri	53
Fatimə Əbdüləzimova	Ortaq xarici siyasət və təhlükəsizlik kontekstində Fransa və ABŞ münasibətləri	54
Gülərə Dadaşova	Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafında cənub qaz dəhlizi layihəsinin rolu və əhəmiyyəti	55
Шамсия Мирсалахова	Миграционная политика Германии	57
Назрин Сафарова	Сотрудничество между Азербайджаном и ЮНЕСКО в сфере защиты культурного наследия	58
Əhməd Mahmudov	Texnologiya və müasir cəmiyyət	59
Ланита Ганбарова	Массовая культура как ключевой фактор «Мягкой силы» на современной политической арене	60
Пунхана Рустамова	Вопросы защиты прав детей в международном праве	61
Aydın Əliyev	Azərbaycanda neft və qeyri-neft sektoru	62
Вадим Румянцев	Международные отношения и влияние процесса глобализации на социально-политическую интеграцию	64
Aytac Qubatova	Türkiyə-Rusiya münasibətləri geosiyasi reallıqlar kontekstində	66
Rəşad Fərəczadə	Bank risklərinin minimuma endirilməsində maliyyə menecmentinin rolu	66

III BÖLMƏ

HEYDƏR ƏLİYEV VƏ AZƏRBAYCANIN XARİCİ SİYASƏT KONSEPSİYASI

Aydan Ayazlı	Azərbaycanın xarici siyasətində və xarici siyasi arenadakı mövqeyində "Heydər Əliyev" dəsti xətti	68
Zaur Əzizov	Müasir Azərbaycanda milli və transmilli nəqliyyat sisteminin inkişafı	70
Fidan Bəşirova	Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycanın xarici siyasətinin banisidir	72
Günəl Mirzəyeva	ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin inkişafında Heydər Əliyevin rolu	73
İbrahim Hüseynzadə	Heydər Əliyevin daxili və xarici siyasəti	74
Rauf Qurbanov	Müasir Azərbaycanın yaradıcısı Heydər Əliyev: Fövqəladə Hallar Nazirliyi	75
Mirşakir Xudiyev	Heydər Əliyev və Azərbaycan-Ukrayna münasibətləri	77
Əşrəf Xanəliyev	Heydər Əliyevin hakimiyyəti illərində ABŞ-Azərbaycan münasibətləri	79

Лала Азимова	К некоторым аспектам внешнеполитической деятельности Азербайджана	80
Murad Bayramov	Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətdə qazandığı uğurlar	82
Mətanət Hübətova	Azərbaycan diasporunun inkişafı mərhələlərinə dair	83
Lamiyə Qurbanova	Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqil xarici siyasətinin memarıdır	84
Rəvanə Məmmədova	Azərbaycanın enerji diplomatiyasında enerji layihələrinin yeri və rolu	86
Nərgiz Yaqubaliyeva	Azərbaycanın neft strategiyası	87
Rahib Yusifli	Heydər Əliyevin xarici siyasət kursu	88

IV BÖLMƏ

MƏDƏNİYYƏTLƏRARASI VƏ DİNLƏRARASI DİALOQ MƏRKƏZİ - AZƏRBAYCAN

Гюнель Асланлы	Туристические зоны и центры России	90
Ülkər Şükürlü	Azərbaycanın mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoqun inkişafındakı rolu	91
Elnur Baharov	Multikulturalizm dövlətin siyasəti kimi	92
Айсель Джафарова	Мультикультурализм – образ толерантности в межконфессиональных отношениях	93
Günay Həsənova	Azərbaycanda polyak memarların izləri	95
Gülnur Həmidli	Bakı – mədəniyyət mərkəzidir	96
Əkrəm Mirzəzadə	Azərbaycanın sülhməramlı əməliyyatlarda iştirakı	97
Cəbi Cəbiyev	Mədəniyyətlərarası dialoq müasir dünyaya və Azərbaycan gerçəklikləri müstəvisində	99
Könül Səmədli	Azərbaycanda İslam həmrəyliyi	100
Qəmər Babayeva	Azərbaycan Respublikasının praktiki siyasətində multikultural ənənələr	101
Лейла Савханлы	Место Азербайджана в системе международно-экономических отношений	103
Анна Чаплева	Диалог религий в Российской Федерации и Азербайджане	104
Гюнай Мамедова	История развития азербайджано-польских культурных отношений	106

V BÖLMƏ

AZƏRBAYCANIN XARİCİ ÖLKƏLƏRLƏ İKİTƏRƏFLİ VƏ ÇOXTƏRƏFLİ ƏLAQƏLƏRİ

Рустам Аскеров	Азербайджано-Пакистанские отношения	108
Rəna Abdullayeva	International relations between Azerbaijan and USA	109
Nigar Bağırova	Prezident İ.Əliyevin Azərbaycan-Yunanıstan münasibətlərinin inkişafındakı rolu	110
Sərdar Əliyev	Azərbaycanda turizmin inkişafının onun beynəlxalq iqtisadi münasibətlərinə təsiri	111
Nuranə Cəfərzadə	Azərbaycan – İsrail münasibətlərinin əsas istiqamətləri	112
Mətanət Hüseynova	Azerbaijan-Turkey relations in energy sector	114
Ülviyyə Mustafateva	Regionda Azərbaycan – Türkiyə strateji tərəfdaşlığı: Bakı-Tbilisi –Ceyhan	115

Fidan Mahmudzadə	Rusiya-Ukrayna münaqişəsi perspektivləri nigar	116
Faiq-Hüseyn İbatzadə	Political relations of Azerbaijan with Germanyin 1990 s	117
Nəsrin Xəlilzadə	Azərbaycan – Avropa İttifaqı münasibətlərinin əsas istiqamətləri	118
Nuranə Qocayeva	Müstəqillik illərində Azərbaycan-Yunanıstan mədəni əlaqələri	119
Leyla Qədirzadə	Azərbaycan – Gürcüstan münasibətlərinin əsas istiqamətləri	121
Cəlil Ramazanov	Azərbaycan turizminin beynəlxalq turizmə integrasiyası imkanları	122
Aynurə Rüstəmli	Azərbaycan və Aİ arasında readmissiya müqaviləsi	124
Jalə Səmədova	Azərbaycanda turizmin inkişafı	125
Nuhbala Əliyev	Azərbaycan Türkiyə arasında ikitərəfli siyasi münasibətlər	126
Aynurə Vəliyeva	Müasir mərhələdə Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinə dair	128
Ясмин Абдульхак	Роль национальных общин в Азербайджано-Российских отношений	129
Xumar Orucova	Azərbaycan-Ukrayna mədəni əlaqələri	130
Günay İmanova	BSU-nun beynəlxalq əlaqələri	131
Ülfanə İsmayılova	Azərbaycan və Cənubi Koreya arasında ikitərəfli münasibətlər	132
Sünay Abdullzadə	Relations between Azerbaijan and Egypt	134
Натаван Ахмедова	Туристика – как наука о туризме	135
Ляман Алиева	Основные направления взаимоотношений Азербайджана и Великобритании	137
Ayşə Nərimanova	Azərbaycan-Pakistan münasibətləri	137
Sархан Гусейнов	Двустороннее сотрудничество Азербайджана и Великобритании	139
Səidə Məmmədova	Azərbaycan – Meksika qarşılıqlı əlaqələri	140
Suqra Miralayeva	Müasir mərhələdə Azərbaycan Rusiya əlaqələri, onların oxşar və fərqliliyi	141
Nigar Abdullazadə	Relations between Azerbaijan and South Korea	142
Zeynəb Mustafayeva	Azərbaycan – Pakistan qarşılıqlı əlaqələri	144
Vüsalə Nəsibova	Azərbaycan – Bolqarıstan qarşılıqlı əlaqələri	145
Aytəkin Nifdiyeva	Azərbaycan-Rusiya münasibətləri	146
Эльмир Амрахлы	Таможенная служба в системе государственного регулирования внешнеэкономической деятельности Азербайджанской Республики	147
Ayan Kərimova	Relations between Azerbaijan and Czech Republic	148
Pham Anh Ngoc	Азербайджано- вьетнамские экономические и культурные связи	149
Ramazan Ramazanov	Azərbaycan-Polşa münasibətləri	150
Aygün Rəhimova	Azərbaycan və Yunanıstan əlaqələri	151
Sadiq Pənahov	Azərbaycan-Türkiyə ikitərəfli əlaqələri	152

Nuranə Səmədova	Azərbaycan – Rusiya siyasi-iqtisadi və mədəni əlaqələrinə dair	154
Nazan Xanişzadə	Azərbaycan – Yaponiya qarşılıqlı əlaqələri	155
İlkin Zəkərgüeyev	Azərbaycan və Fransa arasında diplomatik münasibətlər	156
Динара Ханахмедова	Особенности рынка образовательного туризма в России	157
Шафар Абасова	Политические отношения Азербайджана и Польши	158
Ширин Гусейнзаде	Фактор мультикультурализма во внешнеполитической деятельности Азербайджана	159

VI BÖLMƏ

MÜSTƏQİL AZƏRBAYCANDA FİLOLOGİYANIN MÜASİR PROBLEMLƏRİ

Aynur Mustafayeva	Mirzə Cəlilin felyetonlarında ana dili məsələsi	161
Günəl Əhmədova	Yusif Səmədoğlunun "Qətl günü" əsərinin poetikası	162
İlkin Abbasov	Heydər Əliyev nitqinin tədqiqi və tədrisi	164
Təhminə Vəliyeva	Azərbaycan dili dərslərində nitq etiketlərinin tədrisi elmi-metodik problem kimi	164
Aytac Həsənova	Cəlil Məmmədquluzadə yaradıcılığında qadın hüquqsuzluğu	166
Türkanə Həsənova	Məsdər ilə düzələn feili birləşmələr (müasir Azərbaycan və ingilis dilləri əsasında)	168
Günəl Bayramova	Hüseyn Cavidin "İblis" faciəsinin dili	169
Aysel Nemətli	İngilis dilçiliyində feili birləşmələrin tədqiqi tarixi	171
Fidan Mahmudova	Tibb sahəsində anatomik terminlərin tədqiqi	172
Sayfa Orucova	H.Cavid yaradıcılığında atalar sözlərinin bədii ifadəsi	173
Elyas Cəfərov	Ən böyük dərd, ən böyük dərman – EŞQ	174
Fərqanə Quluzadə	Azərbaycan dilində somatik frazeoloji birləşmələr	175
Arzu Hüseynova	Şifahi nitqdə bədən dilinin rolu və ədəbiyyat dərslərində tətbiqi	176
Günəl Şakirli	Mahmud Kaşğarının "Divani- lüğət iti türk" əsərində geyimə aid etnoqrafik terminlər	177
Validə Kərimova	Noam Çoamskinin dilçilik üzrə araşdırmaları	179
Ayişə Yusubova	Azərbaycan və ingilis dillərində olan aforizmlərin tərcümə problemləri	180
Gözəl Aliyeva	İngilis və Azərbaycan dillərində sifət və sayla ifadə olunan xitablar	181
Bilal Durna	Frazeoloji vahidlərin tərcüməsi (Azərbaycan və türk dillərinin materialları əsasında)	182
Könül Tağızadə	Şekspir əsərlərinin Azərbaycan dilinə tərcümə tarixi	185
Elxan Həsənov	"Azər" poeması" və "Azər" in prespektivindən Hüseyn Cavid	187
Səadət Məhərrəmova	Müasir filologiyada dil norması və cəmiyyət	188
Nigar Həsənova	Əmtəəşünaslıq mətnlərinin Azərbaycan dilində üslubi səciyyəsi və onların ingilis dilinə tərcümə prinsipləri	190

Murad Əmənöv	M.Şəhriyarın dilində antonimlərin üslubi xüsusiyyətləri	190
Leyla Əliyeva	"Baba Marta"	192
Aynur Rzayeva	Professor Bəkir Çobanzadənin dilçilik araşdırmalarında Azərbaycan dilinin saitlər sistemi	193
Arzu Nəsirli	Dil faktorunun cəmiyyətin formalaşmasında rolu	194
Nəzrin Əliyeva	Azərbaycan xalq nağılı "Göyçək Fatma" və alman xalq nağılı "Aschenputtel" in oxşar cəhətləri	195
Leyla Rövşənova	Müəllif nitqində sosial fərqi verilməsi və onun adekvat tərcüməsi	196
Elza İbadova	Yeni dövr Azərbaycan ədəbiyyatında "Şəxsiyyət" problemi	197
Nurad Hüseynov	Tərcümənin əsas kateqoriyaları və tərcümə prosesləri	198
Rəhiməxanım Mürvətova	Milli ədəbiyyatımızda gender mövzusu	199
Zöhrə İmamverdiyeva	Türkiyə ədəbiyyatında ideallar H.Cavid lirikasının qaynağı kimi	201
Kamilə Qədimli	M.Füzulinin "Leyli və Məcnun" poemasında şəxsiyyətin mənəvi təkamülü (Məcnun surəti əsasında)	202
Mətanət Rəcəbli	Azərbaycan ədəbiyyatında gender məsələləri	204
Emin Şirinzadə	Azərbaycan dilində olan atalar sözlərinin polyak dilində ekvivalentləri	205
Günəl Quliyeva	İnternasional terminlərin dildə ifadəsi	206
Natiq Nəsirov	Məhəmməd Füzulinin yaradıcılığında dini simvolika	207
Nigar Əliyeva	M.Süleymanlının "Şeytan" əsərinin dilində dialektizmlər	208

